

Рождество честнаго славнаго пророка, предтечи и крестителя иоанна.

Пророче и предтече пришествіа христова, досто́йно восхваля́ти тѣ недомѣемъ мы люво́бію чюдци́и тѣ: непло́дство бо ро́ждшиа и́ о́тче безгла́іе разрѣши́са сла́внымъ и́ честнымъ тво́имъ ро́ждествомъ, и́ вопло́ченіе сѣа бѣ́ша мірови проповѣ́дуютѣа.

Велича́емъ тѣ, прѣ́тече спсо́вз іоа́нне, и́ чти́мъ ѿже ѿ непло́дове, пресла́вное рѣ́чтво твое́.

Proróče i Predtéče prišestvija Christóva, dostójno voschvalíti ťá nedoumíjem mý, ľubóviju čtúščiji ťá: neplódstvo bo róždšiji i ótčeje bezhlásije razrišísja, slávnym i čestným tvojí́m roždestvóm, i voploščénije Sýna Bóžija mírovi propovídujetsja.

Veličájem ťá, Predtéče Spásov Ioánnе, i čtím ježe ot neplóдове preslávnoje roždestvó tvojé.

PROSBIČKY

Pomôž mi, Bože, v ťažkej hodine.

Na Teba nádej ja mám jedine.

Hospodin, vyslyš vrúcne prosbičky,

čo k nebu vznášam z mojej izbičky.

Anjela pošli, strážcu verného,

zohrej ma svojou láskou bezbrehou.

Vždy, keď sa k Tebe modlím s pokorou,

v srdiečku radosť vzplanie čoskoro.

Igor Kruk

KEĎŽE PREBIEHAJÚ MAJSTROVSTVÁ SVETA V HOKEJI... HOKEJ V LEVOČI

BPM Syndesmos skupina Spišská Nová Ves pod vedením vedúceho skupiny Juraja Varechu dňa 17. 2. 2024 organizovala hokejový turnaj. Stretnutie sa začalo molebnom v chráme svätého Klimenta Ochridského v Spišskej Novej Vsi, ktorý poslúžil otec Štefan Pružinský. Po molebni sme sa presunuli na zimný štadión v Levoči. Zúčastnili sa na ňom rôzne mládežnícke skupiny a zahrali si priateľský hokejový zápas. Zahrať si a hlavne podporiť mládežnícku skupinu prišli aj otcovia duchovní o. Štefan, o. Nikolaj Pružinský a o. Irinej Pavlenko. V tomto hokeji sa nesúťažilo o prvenstvo, ale

pre zábavu a čo je dôležité, aby sa mladí ľudia mohli stretnúť. Tak ocenení boli všetci, pretože každý si prišiel na svoje. Jedni hrali hokej, iní sa voľne korčuľovali a nekorčuľári povzbudzovali hokejových hráčov. Ale najviac zo všetkých sa vyšantili deti, hlavne tí, čo stáli prvýkrát na korčuľoch, mali najväčšiu radosť. Cez presťahy sme sa mohli občerstviť čajom a sladkým pečivom, ktoré pripravili matuška Tatiana Pružinská a pani Oľga Varechová.

Veľké poďakovanie patrí v prvom rade Bohu za pekný deň, ktorý sme spoločne strávili, vedúcemu skupiny Jurajovi Varechovi, ktorý sa postaral o pekný športový zážitok, Alexandre Himal'ovej za hudobnú vložku počas korčuľovania a v neposlednom rade pani Oľge Varechovej, ktorá zabezpečila chutný obed, ktorý nám dobre padol. Veľmi sa mi páčilo a teším sa na ďalší športovo-duchovný zážitok.

mládežníčka Silvia

V CHRÁME VO VARADKE

Nie je to rok ani dva, veru ani tri, čo zvyknú veriaci prichádzať v piaty týždeň Veľkého pôstu do pravoslávneho chrámu vo Varadke. Pozvanie otca Petra Savčaka je už dlhoročnou tradíciou a veriaci z rôznych kútov toto pozvanie s radosťou prijímajú. Nie v každej cirkevnej obci je zvykom slúžiť bohoslužby Veľkého kajúcneho kánona svätého Andreja Krétskeho a Akafistnej soboty. K otcovi Petrovi prichádzajú takmer stále aj študenti a bohoslovci z Prešova a rovnako radi prichádzajú aj veriaci od Svidníka, Stropkova, Bardejova či Medzilaboriec. Duchovná atmosféra posilnená „dušepoleznými“ slovami otcov duchovných je to pravé, čo v týchto dňoch už mnohí - pôstom unavení – potrebujú. Povzbudiť sa navzájom, potešiť a posilniť do ďalších dní, aby sme odhodlane kráčali s Christom počas strastného týždňa a následne veselo uzreli Jeho svetlé Vzkriesenie.

Veľké poďakovanie patrí otcovi Petrovi Savčakovi za to, že neúnavne každý rok pre veriaciach pripravuje slúženie týchto krásnych bohoslužieb vo svojom chráme. Tu, pod pokrovom Presvätej Bohorodičky, sa schádzame a prinášame svoje modlitby, starosti, ťažkosti, vyznávame svoje mnohé hriechy a prosíme o odpustenie. Matka Božia – Zastupnica Christijanov nepostydna - nás prijíma a neustále sa za nás prihovára u svojho Syna. Nech neodvracia od nás svoju tvár, aby sme nepočuli pri stretnutí s Ním slová „Neznám vás!“

Otče, vážime si, s akou láskou a úprimnosťou nás stále vo svojom chráme prijímate. Nech Vám Christos Hospod' daruje zakaždým zdravie, odhodlanie a chuť nasledovať ideály, aby sme sa každým rokom mohli stretávať v modlitbe, láske a viere vo Varadke.

NICEJSKÝ SYMBOL VIERY

Vznikla potreba zostaviť učenie viery – symbol, ktorý by raz a navždy dištancoval pravoslávne učenie od toho ariánskeho. Väčšina Otcov chcela takýto symbol zostaviť z textov Svätého Písma. Možno by sa zdalo, že to bola tá najľahšia, ale aj najspôľahlivejšia metóda, no ukázalo sa, že každá definícia, ktorú pravoslávni predložili z Písma Svätého, bola vtedy už prijatá ariánmi, avšak v ariánskom chápaní, opretom o iné texty Písma.

Slabosť biblickej pozície sa ukázala napríklad v takomto pokuse: Proti ariánskemu "z ničoho" bola predložená formulácia, že Syn je "z Boha." Ariáni okamžite súhlasili a uviedli text, že jeden je "Boh, ktorý stvoril svet a všetko." Tento výrok pravdaže vykladali tak, že ak od Boha je všetko, potom samozrejme i Syn, a však tak, ako ono "všetko," aj On ako stvorenie.

Okrem toho sa ukázalo, že na pravoslávnej strane je iný spôsob výkladu ako na ariánskej. To znamená, že nebolo možné vyvrátiť ariánske názory na základe biblických citátov, ale bolo potrebné vyjadriť ducha Písma. Čo bol dávny a vždy platný problém.

Vtedy vystúpil Euzébios z Cézarey a predložil snemu ako vzor krstný symbol svojej Cirkvi, teda cézarejsko-jeruzalemský, používaný i na Cypre. Euzébiov text symbolu neobsahoval žiadne ariánske formulácie a bol zostavený z biblických textov, ako to chceli Otcovia snemu.

Cisár Konštantín podporil Euzébiovu iniciatívu a jeho symbol. Vyjadril s ním plný súhlas, avšak navrhol, aby tento symbol doplnil slovom homoúsios (jednobytný, csl. jednosuščný). Pre vyvrátenie ariánstva a pre presné vyjadrenie faktu spolubytnosti Syna a Otca, bol termín homoúsios (jednobytný, csl. jednosuščný) presný, keď-

že odhaľoval každý pokus o ariánsku interpretáciu a vytvoril zreteľnú hranicu medzi pravoslávnyimi a ariánmi. Ariáni toto slovo nijako prijať nemohli, lebo popieralo ich tézu (Syn je stvorený a nie je v ničom podobný Otcovi).

Biskupi prijali za základ snemového uznesenia symbol cézarejsko-palestínsko-cyperský a podrobili ho redakcii, niektoré veci z neho odstránili, iné pozmenili a doplnili. Potom bola k symbolu pripojená anatéma, čiže odlúčenie od Cirkvi všetkých, ktorí myslia ináč, čiže ariánov. Výsledkom dlhej práce, opráv a doplnkov bol text Nicejského symbolu prijatý Otcami, ktorý znel:

“Verím(e) v jedného Boha, Otca, všemohúceho Stvoriteľa všetkého viditeľného i neviditeľného. (Veríme) i v jedného Pána Isusa Christa, Syna Božieho, jednorodného, zrodeného z Otca, t.j. z bytnosti Otca, Boha z Boha, Svetlo zo Svetla, Boha pravého z Boha pravého, rodeného, nestvoreného, jednobytného s Otcom skrze neho všetko bolo ako na nebi, tak i na zemi: On pre nás ľudí a pre naše spasenie zostúpil a vtelil sa, stal sa človekom, trpel a vstal z mŕtvych tretieho dňa. Vstúpil do neba a zase príde súdiť živých i mŕtvych. I v Ducha Svätého.

Tých, ktorí hovoria, že bol čas, keď nebolo Syna, alebo že On nebol pred zrodením a vznikol z nebytia, alebo ktorí tvrdia,

že Syn Boží je inej hypostázy alebo bytnosti, alebo je stvorený, alebo schopný sa meniť alebo premieňať, anatematizuje všeobecná Cirkev.”

Peter Bobak

Zdroj: ALEŠ, Pavel. Cirkevné dejiny II. Kresťanská cirkev v období všeobecných snemov. **Foto:** medium.com, uncutmountainsupply.com, wikipedia.org

VPLYV BOHOSLUŽBY NA DUŠU VERIACEHO KREŠŤANA

Bohoslužba podobne ako prirodzenosť človeka má dve stránky. Vnútornú (duchovnú) a vonkajšiu (telesnú). Vnútorná stránka bohoslužby spočíva vo sviatostnom oznámení Božej milosti rozumom, myšlienkou a citom, ktoré sa stvárajú pri jej konaní. Vonkajšia stránka sa zas prejavuje v rôznych viditeľných telesných znakoch, obrazoch a dejoch, cez ktoré sa vyslovuje zoslanie Božej milosti, rôzne myšlienky, idey a city. Bohoslužba je úplná a dokonalá, keď plnou vonkajšou formou sa vyjadruje plný vnútorný obsah.

Tieto dve stránky bohoslužby zodpovedajú dvom súčasťam ľudskej prirodzenosti, duši a telu. Z toho dôvodu sa bohoslužba javí ako nevyhnutná potreba pre veriaceho človeka. Keď teda hovoríme, že hlavnou nevyhnutnou súčasťou každého náboženstva je bohoslužba, tým viac to platí a je to badateľné a nevyhnutné v kresťanskom náboženstve. Bohoslužba sa tak stáva nevyhnutnou a podstatnou potrebou a súčasťou každého ozajstného kresťana a pravej Cirkvi Christovej. K bohoslužbe a k službe Bohu nás podnecuje naša samotná existencia. Ak my, ako Božie stvorenie, budeme zvestovať všetkým o diele Jeho rúk (Ž 18, 1), obdarení rozumom a svedomím, o to viac sme povinní zvestovať Božie meno.

Človek sa nachádza v úzkom spojení a závislosti na Bohu. Boh je náš Stvoriteľ, a preto človek ako Božie stvorenie nemôže žiť bez Boha, nemôže byť pozbavený spoločenstva s Ním. Žiadna vec ani bytosť nemôže odstrániť či vykoreniť túto prirodzenú snahu človeka po Bohu. Nás, pravoslávnych veriacich, do chrámu na bohoslužby priťahujú aj naše rozličné duševné a telesné utrpenia, slabosti a choroby, od ktorých všetci vysilení a obťažení, všetci, ktorí sa namáhajú, môžu nájsť ozajstné uspo-

kojenie iba v Bohu a v našom Spasiteľovi Isusovi Christovi, ktorý všetkých nás, verných členov Jeho Cirkvi, volá k sebe slovami: „*Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť*“ (Mt 11, 28).

Tento dôležitý a nevyhnutný pre naše telo a dušu liečebný, uzdravujúci a spasiteľný význam bohoslužby nám potvrdzuje tak učenie nášho Spasiteľa Isusa Christa, ako aj samotné dejiny a história kresťanstva. Isus Christos nám dáva správne chápanie

toho, aká má byť modlitba a v širšom chápaní aj bohoslužba. V prvých dobách kresťanstva novoustanovená bohoslužba bola svedomite vykonávaná. Apoštoli a učeníci Isusa Christa sa neustále schádzali na bohoslužby, ktoré obsahovali čítanie Svätého Písma, spievanie duchovných piesní, poučenie a lámanie chleba (Sk 2, 42; 20, 7; 1 Kor 10, 16). Takto položené základy novozákonnej bohoslužby Isusom Christom, na ktorých budovali aj apoštoli, sa zachovali aj dnes bezo zmeny. Aj súčasná bohoslužba pravoslávnej Cirkvi sa vyvíjala a zdokonaľovala práve na týchto nemeniteľných základoch, ktoré pomáhali udržiavať a na nich budovať svätí otcovia, učitelia Cirkvi a všetci tí, ktorí sa riadili slovami apoštola Pavla: „*Neprestajne sa modlite. Za všetko ďakujte, lebo to je vôľa Božia pri vás v Christu Isusovi. Ducha neuháňajte! Proroctvami nepohrdajte! Všetko skúmajte, dobrého sa držte!*“ (1 Tes 5, 17-22).

A takto sa naša pravoslávna bohoslužba vykoná s ozajstnou dušpastierskou horlivosťou a svedomitosťou. Spolu s modlitbami veriacich cirkevnej obce sa pre nich stáva neobyčajne účinným a mocným prostriedkom pre všeobecné dušpastierstvo cirkevnej obce. A aby sa tieto slová stali skutočnosťou, žiada sa od dušpastiera i jemu zverených veriacich kresťanov, aby jej venovali osobitnú pozornosť a prejavili k nej aj osobitnú starostlivosť. Sám dušpastier ju musí vykonávať čo najlepšie a najpresvedčivejšie, ochotne a zbožne, horlivo a s plnou zodpovednosťou. Keď slúži v Božom chráme alebo v dome veriacich kresťanov, alebo na iných vhodných miestach, a modlí sa o ich duchovných a telesných potrebách, nikdy nesmie zabúdať, že slúži Bohu a táto jeho námaha a odhodlanie nebude márna v Bohu, ako nám to neustále pripomína svätý apoštol Pavol, ktorý hovorí: „*Bratia moji milovaní, buďte pevní, nepohnutelní, rozhojňujte sa neustále v diele Pánovom, vediac, že vaša námaha nie je márna v Pánovi*“ (1 Kor 15, 58).

Všetko, čo tvorí obsah bohoslužby a jej vonkajšie prevedenie, má upútať pozornosť veriacich kresťanov, pôsobiť na nich, budovať ich pre spoločný duchovný dom (1 Pt 2, 5), a tak neustále udržiavať ich duchovný život v modlitbe, liečiť ich choroby, posilňovať a zdokonaľovať ich náboženský cit a zbožnosť a povznášať ich duch k nebeským výšinám, kde prebýva Boh. Vnímanie a prežívanie modlitieb a piesní veriacimi je cenné aj tým, že otvára ich duše k prijatiu Božej milosti, vplyvom ktorej sa ľudské duše zohrievajú, zmierujú, utišujú a stávajú sa poddajnými a aj priateľskými a láskavými. Od Boha, ktorý je Láska (Jn 4, 8, 16), nebadane preberajú teplotu srdca a prenášajú ju z chrámu do domáceho, rodinného, spoločenského a každodenného života.

Keď budeme často počúvať Božie slovo a aktívne sa zúčastňovať na bohoslužbách, najmä na svätej Eucharistii, s úprimným srdcom sa ako pravoslávni veriaci kresťania staneme láskavejšími, lepšími a ten náš pokoj a pohodu budeme prenášať aj na našich blížnych. Prosme Boha o to, aby sme sa stali hodnými, striedmymi a pokornými a aby sme sa na našej ceste do večnosti starali predovšetkým o svoje vlastné hriechy a snažili sa ich pomaly zbavovať, a tak sa od hriechov očisťovať.

Mgr. Daniel Havaj

ZÁKON SVÄTÝ PORFIRIJ KAVSOKALYVITA (pokračovanie)

- Geronda, nesláv Boha, ale Mojžiša. Podľa zákona Mojžiša¹ sme vrátili naspäť všetko ukradnuté. Pretože ak by sme sa ešte stále držali Christovho zákona, znova by sme sa vrátili zbití a bez somára.

Tento príbeh, nezvyčajne pútavo vyrozprávaný starcom, na mňa urobil silný dojem. Snažil som sa ho pochopiť, ale v tom otec Porfirij začal rozprávať iný príbeh: „V jednom monastieri neboli mladí mnísi. Bratia pomaly starli a umierali. Nakoniec v monastieri zostal iba jeden mních. Ten zostal žiť v monastieri ako pustovník. Keďže tento brat bol úplne negramotný, mal v sebe jednoduchú, ale silnú vieru. Počas toho, ako sa modlil svoje mníšske pravidlo alebo pracoval, veril, že Christos a svätí sú živí a nachádzajú sa v jeho blízkosti, preto sa často s nimi rozprával ako so živými ľuďmi. Jedného dňa, keď odišiel mních z monastiera kvôli nejakým povinnostiam, sa doňho vlámali zbojníci. Zobrali všetko, čo našli, lup upevnili na svojich mulov a hneď sa schovali. Keď sa mních vrátil a uvidel, že je monastier vyrabovaný, veľmi sa zľakol. Hneď utekal do chrámu zasvätenému svätiteľovi Nikolajovi, postavil sa pred ikonu nebeského ochrancu monastiera a rozhorčene zvolal:

- Svätiteľu Nikolaj, čo sa tu len stalo, kým som tu nebol? Prišli zlí ľudia, okradli monastier, Ty si ich videl a nič si im nepovedal? Čo si urobil pre to, aby si prekazil lúpež? Vidím, že nič. Znamená to, že ak si neochránil monastier, nie si dôstojný nachádzať sa tam, kde si teraz. Vezmem Ťa odtiaľ.

1 Mních mal na mysli zákon "zub za zub, oko za oko" - zachoval sa teda k zbojníkom rovnako, ako oni k nemu (celý príbeh v predchádzajúcom čísle).

S týmito slovami vybral mních ikonu z ikonostasu, vyniesol ju z monastiera a oprel o veľký kameň. Keď sa vrátil naspäť, zatvoril monastierske vráta. Neprešla ani hodina, a zrazu začul veľký buchot na bránu monastiera. Keď otvoril, prekvapený uvidel pred sebou zbojníkov spolu s oslami ovešanými ukradnutými vecami. Povedali:

- Okradli sme monastier. Najprv šli naše zvieratá za nami ako zvyčajne, ale potom zrazu zastali akoby vrástli do zeme. Bili sme ich, ťahali, ale všetko bolo márne. Avšak, keď sme sa otočili smerom k monastieru, hneď začali bežať rýchlejšie ako my. Vtedy sme si pomysleli, že Boh chce vrátiť naspäť ukradnuté, a tak sme všetko priviezli naspäť.

Mních prijal všetky veci a keď sa zbojníci stratili z dohľadu, začal vzdávať Bohu vďaky. Vtedy si spomenul na ikonu svätého. Prišiel ku kameňu, kde ho nechal, poklonil sa a povedal:

- Teraz Ťa beriem naspäť, otec Nikolaj. Ty si naozaj ochranca monastiera.

S týmito slovami slávnostne zdvihol ikonu svätého a vrátil ju na svoje miesto.”

Premýšľajúc nad týmito príbehmi som dospel k záveru, že stavec mi chcel týmito príbehmi ukázať, ako prejav lásky k nepriateľom, a nie násilia, predpokladá svätosť - u igumena v prvom príbehu a u jednoduchého mnícha v druhom príbehu. Naopak, pre mnícha atamana, ktorý ešte nedosiahol svätosť, bolo obracanie sa na Mojžišov zákon prirodzenou potrebou.

preložila J. Kapraľová

Zdroj: KAVSOKALYVIT, Porfirij. Cvjetoslov sovetov. (dostupné na predanie.ru)

Foto: instagram.com, dimosaristoteli.gr

OVEČKA

Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi

Milé deti!

Aj v tomto júnovom čísle Istiny sa v rubrike Ovečka budeme venovať jednému z mnohých podobenstiev.

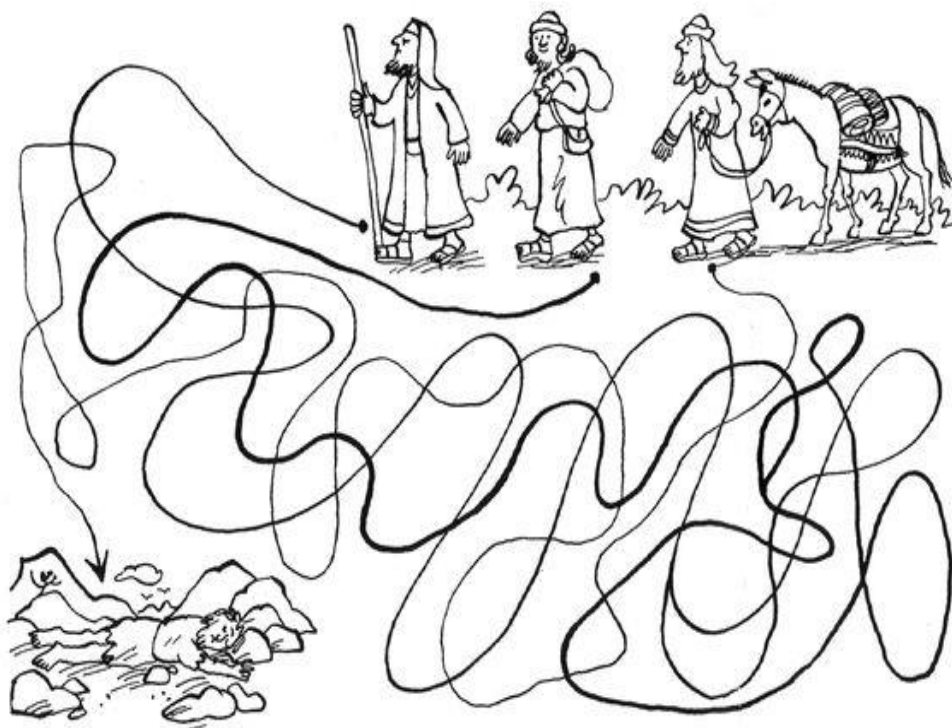
Tentokrát to bude podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi.

Isus povedal: „Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha a padol do rúk zbojníkov. Tí ho ozbíjali, doráňali, nechali ho polomŕtveho a odišli. Náhodou šiel tou cestou istý kňaz, a keď ho uvidel, obišiel ho. Takisto aj levita: keď prišiel na to miesto a uvidel ho, išiel ďalej. No prišiel k nemu istý cestujúci Samaritán, a keď ho uvidel, bolo mu ho ľúto. Pristúpil k nemu, nalial mu na rany oleja a vína a obviazal mu ich; vyložil ho na svoje dobytča, zaviezol ho do hostinca a staral sa oň. Na druhý deň vyňal dva denáre, dal ich hostinskému a povedal: »Staraj sa oň a ak vynaložíš viac, ja ti to zaplatím, keď sa budem vracat'.« Čo myslíš, ktorý z tých troch bol bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov? “ On odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ A Isus mu povedal: „Chod' a rob aj ty podobne!“ (Lk 10, 30-37).

Po prečítaní podobenstva sme si uvedomili, že človek, ktorý padol do rúk zbojníkov, dostal pomoc od Samaritána – osoby, od ktorej sa to najmenej očakávalo. Častokrát aj my možno odsúdime človeka dopredu, ešte predtým než ho spoznáme. Odsúdime nášho kamaráta, spolužiaka či iného človeka len na základe výzoru, či toho odkiaľ pochádza. No nie je to dobré a správne. Každý z nás má v sebe niečo dobré a treba v mysli podporovať dobré úmysly, aby sme si navzájom pomáhali a prejavovali úctu, pretože nikdy nevieme, kedy ju budeme potrebovať.

Vyznač cestičku a prejdi ju so Samaritánom až k ozbíjanému človeku:

V mesiaci jún sviatujeme aj Sošestvije Svjataho Ducha a prázdnik Svjatoj Trojcy. S týmito prázdnikmi sa viaže krátka, no krásna molitva:

Carju nebesnyj, Utišitel'u, Duše istiny, iže vezd'i syj, i vsja ispolňajaj, Sokrovišče blahich i žizni Podatel'u, prijdi i vselisja v ny, i očisti ny ot vsjakija skverny, i spasi, Blaže, duši naša. Amiň.

Okrem vyriešenia úlohy z predchádzajúcej strany nám napíšte dátumy týchto dvoch prázdnikov, kedy v tomto roku vychádzajú.

Bonus: Napíšte, kde sa na Slovensku nachádza chrám Svätej Trojice.

Vaše súťažné odpovede nám posielajte
do 7 pracovných dní na adresu:
sutaz.ovecka@gmail.com

Veronika Skysľaková

VÝROKY SVÄTEHO LEKÁRA LUKÁŠA KRYMSKÉHO (VOJNO-JASENECKÉHO)

„Svedomie je tichý hlas Boha, ktorý cíti každý vo svojom srdci. On je milostivý, ktorý schvaľuje každý dobrý skutok a slovo; ktorý odsudzuje každý prejav zlomyseľnosti a nenávisti, každé klamstvo a nepravdu.“

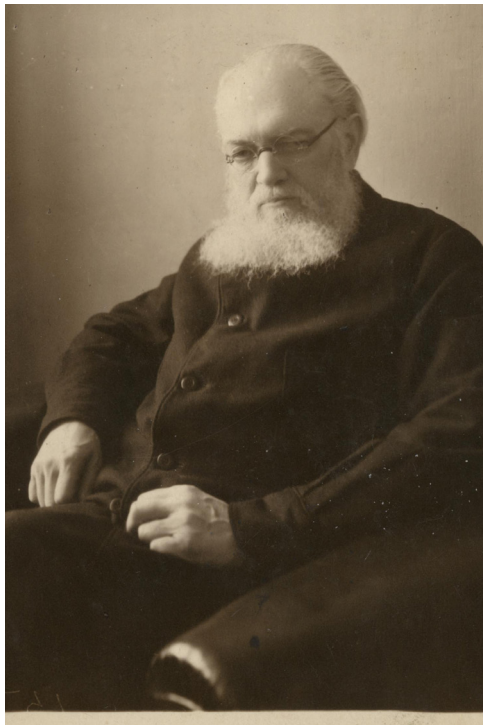
„Ak ľudia mlčia a nevedia kázať, nech ukážu vo svojich skutkoch dobro, pokoru ducha, silu viery a lásky, potom budú voňať ako ruža. Ruža predsa mlčí a jej vôňa sa šíri široko ďaleko. Preto musíme všetci šíriť Christovu vôňu!“

„Ani asketizmus, ani pôst, ani dlhé modlitby neodrážajú skutočný obraz kresťana. Všetko stráca svoju platnosť, ak neexistuje základná vec – láska k ľudstvu.“

„V kresťanstve neexistuje náboženská alebo nacionalistická nenávisť, alebo pohrdanie voči osobe inej viery, alebo iného národa. Podľa apoštola má Boh záľúbenie v každom, kto koná správne, bez ohľadu na to, v ktorom národe žije.“ (pozri Sk 10, 35)

„Svoju ženu je potrebné milovať nie pre jej telo, ale pre jej čistú dušu a dobré srdce. U ženy je to, čo nie je u muža; ona ho duchovne doplňuje a naopak. Preto vo vzťahu medzi manželmi sa s ohromnou silou musia prejavovať tie vlastnosti ducha, mysle i srdca, ktoré sú vlastné iba mužovi a iba žene. Hrubosť mužského srdca sa naplňuje nežnosťou a čistotou srdca ženy, lebo srdce ženy je oveľa citlivejšie, schopnejšie k duchovnej láske. A žena... v spojení s mužom musí doplniť nedostatok svojich síl, hĺbku svojej mysle jeho vedomosťami, jeho silnou vôľou. Muž a žena sa musia stať v manželstve jedným telom a jednou dušou. Z ich zväzku sa musí zrodiť niečo vyššie, čo spája všetko dobré a veľké, čo je v každom z nich.“

„Nezabudni odísť z miesta, kde sa ľudia venujú podpichovaniu, zosmiešňovaniu a vysmievaniu sa svojim blížnym. Odíď, odíď, keď sa ocitneš v takomto nečistom prostredí... Zatvor si uši a odíď od týchto nešťastných podpichovačov a posmievačov...“

Juraj Varecha

Foto: luka.kasdom.ru

Christós voskrése!

Χριστός voskrése!

Χριστός άνέστη!

Krisztus feltámadt!

Christus resurrexit!

Christos vstal z mŕtvych!

Christ is risen!

Hristos a înviat!

Le Christ est ressuscité!

Christos ist auferstanden!

RILSKÝ MONASTIER

Monastier svätého Jána Rilského je najväčší a najznámejší monastier pravoslávnej Cirkvi v Bulharsku. Nachádza sa v pohorí Rila v hlbokom údolí rieky Rilska. Bol založený v 10. storočí a patrí k najvýznamnejším pamiatkam celého Bulharska. Monastier je pomenovaný po jeho zakladateľovi, svätom Jánovi Rilskom. Žije tu okolo 60 mníchov. Rilský monastier je zobrazený na zadnej strane bankovky 1 leva vydanéj v roku 1999.

Podľa tradície bol monastier založený pustovníkom svätým Jánom Rilským, ktorého meno nesie, počas panovania cára Petra I. (927-968). Pustovník žil

v prvej polovici 14. storočia. Najstaršie budovy v komplexe pochádzajú z tohto obdobia — Hreljova veža a malý chrám hneď vedľa. Do tejto doby patrí aj biskupský stolec a bohato ryté brány monastiera. Po vpáde Osmanov koncom 14. storočia však nasledovali početné nájazdy a zničenie monastiera v polovici 15. storočia.

Rilský monastier bol obnovený na konci 15. storočia tromi bratmi z regiónu Dupnica. Vďaka vplyvu sultánky Mary Branković boli v roku 1469 mošči svätého Jána Rilského presunuté z Tarnova do nového komplexu.

Monastier sa počas tureckej na-

v jaskyni bez akýchkoľvek materiálnych prostriedkov neďaleko miesta monastiera. Samotný komplex bol postavený jeho žiakmi, ktorí prišli do hôr, aby sa od neho učili. Už od svojho vytvorenia bol Rilský monastier podporovaný a rešpektovaný bulharskými panovníkmi. Veľké dary venoval takmer každý cár Druhej bulharskej ríše až do dobytia Osmanmi.

Monastier dal na jeho dnešnom mieste znovu postaviť feudálny pán Hrelja

dvlády stal centrom bulharského jazyka a kultúry. V čase bulharského národného obrodovania bol v roku 1833 zničený požiarom a následne v rokoch 1834 až 1862 zrekonštruovaný za pomoci bohatých Bulharov z celej krajiny pod vedením architekta Alexiho Riletsa. Výstavba obytných budov sa začala v roku 1816, pričom k Hreljovej veži bola v roku 1844 pristavaná zvonica. Neofit Rilski v tomto období založil v monastieri školu. Rilská knižnica bola oživená

a obohatená o nové rukopisy. Koncom 17. storočia vznikla kníhviazačská dielňa.

Hlavný chrám monastiera bol postavený v polovici 19. storočia. Architekt Pavel Ioanov na ňom pracoval v rokoch 1834 až 1837. Chrám má päť kupol, tri oltáre a dve bočné kaplnky. Vnútri je vzácny pozlátený ikonostas, známy svojou drevo-rezbou, ktorej vytvorenie trvalo päť rokov štyrom remeselníkom. Fresky, dokončené v roku 1846, sú dielom mnohých majstrov, vrátane slávnych bratov Zografovcov. Chrám je tiež domovom mnohých cenných ikon, ktoré pochádzajú zo 14. až 19. storočia.

Štvorposchodová obytná budova pozostáva z 300 kélií, štyroch kaplniek,

igumenovej izby, kuchyne, knižnice s 250 rukopismi a 9 000 starými tlačovinami a darcovskej izby. Exteriér komplexu s vysokými kamennými múrmi a malými oknami pripomína pevnosť.

Rilský monastier, považovaný za jedno z najvýznamnejších majstrovských diel bulharskej architektúry národného obrodovania, bol v roku 1976 vyhlásený za národnú historickú pamiatku a v roku 1983 sa stal súčasťou zoznamu svetového dedičstva UNESCO.

Nikola Kahancová

Zdroje: rilskimanastir.org; en.wikipedia.org

Foto: rilskimanastir.org

MILOVANÍ BRATIA A SESTRY,

v dnešnej dobe je veľmi častou témou rozhovorov medzi nami, ľuďmi, hľadanie vnútorného pokoja. Mnohí vravia o blahodarných účinkoch meditovania, športu a mnohých iných upokojujúcich prostriedkoch. Máme vnútri mnohokrát chaos, no namiesto príčin oveľa radšej hľadáme krátkodobé prostriedky utišenia.

Podme sa preto dnes zahľadiť do nášho vnútra, nájsť vnútornú príčinu, vnútorný liek. Hneď prvou otázkou by malo byť to, čo nám pokoj berie a čo nás vzdďaľuje od Boha, ktorý nám ho môže dať. „*Odsudzovanie prináša opustenie Boha,*“ takto nás pouča svätý Serafím Sarovský. Môžeme teda cítiť pokoj, keď sme prišli o Božiu prítomnosť? Odsudzovanie častokrát „vytesňuje“ všetko ostatné, pretože je to veľmi silná vášeň. Dokonca nám prináša slasť, keď môžeme nosiť v našej mysli nejakú klebetu, ktorú sme sa dozvedeli, aby sme ju posunuli ďalej. Alebo naopak, doká-

žeme vo svojom vnútri celé týždne a mesiace rozoberať skutok nášho brata, ktorý nás pohoršil. A tu sa dokonca môže pridať aj ďalšia vášeň, ktorou je hnev. Takýmto spôsobom nesieme cudzie bremená. A pritom jediným oprávneným a spravodlivým sudcom je Boh, ktorý ako vševediaci a všetko vidiaci vie posúdiť dokonca aj okolnosti, ktoré nás k hriechu viedli. A na rozdiel od nás, zloprajných, je On milosrdný. Nie tak dávno som mala príležitosť pomodliť sa na mieste odpočinku za duše mne blízkych ľudí. Pohľad mi však cestou k hrobu zastal na veľmi nezvyčajnom cirkevnoslovan-skom epitafe: „*Az k Hospodu sudiji mojemu idu*“ – „*Idem k Hospodinovi, môjmu sudcovi.*“ Skutočne len Boh má právo ospravedlniť a odsúdiť.

Kedysi dávno sa stalo, že v prístave zakotvila loď s otrokmi. V ponuke na predaj boli aj dve maloleté dievčatka. Jedno z nich si kúpila cnostná mniška a to druhé

– miestna smilnica. Dievčatko žijúce u mníšky bolo vychované v Božej bázni, no to druhé sa každodenne učilo vášnivosti. Ak obidve padnú do hriechu, je možné ich posudzovať rovnako? Ak uvidíme padnúť brata, poznáme motív jeho skutku? Už len z tohto dôvodu, že nepoznáme kontext konania nášho blížneho, by sme sa nemali postaviť do úlohy sudcu. Videli sme hriech, no nepoznáme pokánie. Videli sme hriech, no nevieme, koľko krvi a síz preliat v snahe nezhešiť. Ako veľmi nechcel, no nebol ešte dostatočne silný na to, aby zvíťazil. Koľkokrát v modlitbe prosil Boha, aby ho vyliečil z jeho vášne, avšak ešte stále je iba na ceste k víťazstvu nad vášnivostou. „Je na ceste“ – neprehliadnime tieto slová. Na rozdiel od mnohých, ktorí tvrdia, že pôst, askéza, je čistý formalizmus a vidia cestu k duchovnej dokonalosti kdesi inde... Ako inak sa chceme naučiť zaprieť svoje nutkanie a neodsúdiť brata, ak nie pôstom, ktorý nás učí spútať žiadosti nášho tela, či mnohokrát chutí jazyka? Ktorý nás učí mať moc nad naším telom?

Mnohí svätí našej Cirkvi až natoľko nechceli súdiť ľudí, že sa v poniektorých prípadoch dokonca zmýlili. Svätý Grigorij Bohoslov vraví: *„Nie sme vinní za to, že neodhadneme niečiu zlobu. Jedine Boh pozná vnútro človeka. A nám je prikázané zákonom, aby sme s otcovskou láskou otvárali svoje srdce každému, kto k nám prichádza.“* Tu môžeme vidieť, že človek neschopný zloby môže len ťažko pochopiť zlobu iného človeka. Uvediem konkrétne príklady: svätý Vasilij dlho považoval za svätého človeka nejakého heretika, bránil ho pred mnohými nepriateľmi, až pokiaľ sa sám nepresvedčil o jeho lživosti a horko sa rozčaroval. Svätý Grigorij Bohoslov pokrstil nejakého filozofa menom Maxim, a tak si ho oblúbil, že ho nechal bývať vo svojom dome. Tento Maxim bol však zákerný a cez pletky a podplácanie Carihradčanov takmer dosiahol, že ho uznali za patriarchu namiesto svätého Grigorija. Takéto problémy sú však akoby až mučeníctvom kvôli snahe vidieť v druhých len to dobré.

Na záver by som chcela všetkých nás povzbudiť slovami svätého Nikolaja Velimiroviča: *„Ak plačeš kvôli Bohu, spoznáš, aká útecha je Boh. Keď si milosrdný, spoznáš Božie milosrdenstvo. Keď si tvorcom pokoja, spoznáš, ako ti pristane nazývanie sa Božím synom. Keď odpúšťaš ľuďom, spoznáš, ako Boh odpúšťa tebe.“* Amiň.
Christos posredi nas!

Anna Pružinská, 3. ročník PBF

Foto: beingmorehuman.com, orthphoto.net

ROZHOVOR S MGR. ART. TINOU KIRNÁGOVOU, MLÁDEŽNÍČKOU A DIRIGENTKOU

1. MILÁ TINKA, ODKIAĽ POCHÁDZAŠ, AKÉ SÚ TVOJE KORENE? KDE V SÚČASNOSTI ŽIJEŠ?

Sláva Isusu Christu! Pochádzam z malého mestečka Medzilaborce, kde som prežila celé svoje detstvo. Moje korene siahajú do blízkych obcí Krásny Brod a Habura, odkiaľ pochádzajú moji rodičia a starí rodičia. V súčasnosti bývam spolu s mojím manželom Jurajom v Krásnovciach, v menšej dedinke pri Michalovciach.

2. SI VEĽMI AKTÍVNA A TALENTOVANÁ MLÁDEŽNÍČKA. VŠETKO SVOJE NADANIE DOKÁŽEŠ APLIKOVAŤ A ROZVÍJAŤ V DUCHOVNOM ŽIVOTE. KTO ŤA DUCHOVNE FORMOVAL?

Snažím sa postupne svoje schopnosti a vedomosti aplikovať v duchovnom živote, ale zároveň sa stále snažím nadobúdať nové poznatky, vedomosti a zručnosti, hlavne v oblasti cirkevného spevu, ale aj Pravoslávia všeobecne. Moje duchovné formovanie značne ovplyvnil Zbor svätého apoštola Andreja Prvozvaného, jeho členovia a duchovní otcovia zboru – o. Andrej, dnes vladyka Rastislav a o. Miroslav Pavlenko. V súčasnosti vďačím za duchovné formovanie o. Sergejovi Barilikovi a jeho matuške Katke, o. Marekovi Balogovi a členom môjho zboru pri katedrálnej chráme svätého Cyrila a Metoda v Michalovciach, ktorý viem/mám možnosť viesť.

3. VYŠTUDOVALA SI KONZERVATÓRIUM V KOŠICIACH A AKADEMIU UMENÍ V BANSKEJ BYSTRICI V ODBORE CIMBAL. KDE PRACUJEŠ? AKO SA POSTUPNE FORMOVAL TVOJ VZŤAH K HUDBE?

Áno, je pravdou, že moje štúdiá boli čisto umelecky zamerané, čo odzrkadľuje aj moju umeleckú a tvorivú osobnosť. Od detstva som bola obklopovaná hudbou a spevom, hlavne ľudovou kultúrou. K folklóru ma viedli moji rodičia aj starí rodičia, ktorí boli v minulosti aktívnymi členmi viacerých folklórnych skupín. Spievalo sa u nás veľmi často, pri rôznych príležitostiach, a tak sa spev ako taký stal postupom času prirodzenou súčasťou môjho života. Až neskôr v posledných ročníkoch základnej školy som začala spoznávať aj iné hudobné štýly, napr. oblasť klasickej hudby. Zaujal ma hudobný nástroj cimbal, ktorý sa vo väčšine prípadov na Slovensku považuje

za nástroj patriaci výlučne do ľudovej hudby, do oblasti folklóru. Opak je však pravdou. Cimbál je nástroj s multižánrovým presahom. V posledných rokoch sa cimbál stal neoddeliteľnou súčasťou klasickej hudby a stále viac a viac hudobných skladateľov komponuje pre tento nástroj. Práve klasickú hudbu hrávam na cimbale najradšej. Keď som nastúpila na konzervatórium, netušila som aké úžasné zážitky s cimbalom zažijem, čo všetko mi to prinesie a kam ma to posunie. Dnes som za toto Božie vnuknutie – ísť študovať hru na cimbale – veľmi vďačná. Už niekoľko rokov sa snažím odovzdať nadobudnuté vedomosti a zručnosti mojim žiakom v Súkromnej základnej umeleckej škole Talent-Um v Michalovciach. Vyučujem môj hlavný nástroj cimbál a popritom aj klavír. Som veľmi rada, že záujem o cimbál každým rokom stúpa nielen medzi deťmi, ale aj medzi dospelými.

4. TINKA, AKÉ MÁŠ SPOMIENKY NA AKCIE BPM, PRI KTORÝCH SI SPOLUPRACOVALA? ČÍM ŤA TO OSOBNĚ OBOHATILO?

Na akcie BPM spomínam veľmi rada. Boli to skvelé akcie s úžasnými ľuďmi. Skupinka v Medzilaborciach mala už vtedy dlhoročnú tradíciu. Ak si dobre spomínam, bola som vtedy jednou z jej najmladších členov. Ako skupina BPM Medzilaborce sme pravidelne organizovali prednes duchovnej poézie, prózy a spevu, na ktorý prichádzali veriaci z rôznych kútov východného Slovenska. Recitovali a spievali malí aj veľkí. Veľa nových ľudí som spoznávala práve tam. Viackrát som mala možnosť toto podujatie aj moderovať. Prednes sa v súčasnosti už nekoná, no ja verím, že tradícia tohto podujatia s obrovskou duchovnou hodnotou opäť ožije. Aj tu vzniká priestor pre deti a mládež, aby spoznávali a prehlbovali svoju vieru k Bohu.

Samostatnú kapitolu spomienok tvorí náš Zbor svätého apoštola Andreja Prvozva-

ného, ktorý vznikol práve v Medzilaborciach. Rada spomínam na naše pravidelné piatkové skúšky pri klavíri u našej dirigentky Mišky Momotovej. Učili sme sa spievať spoločne a tvoriť tak jeden celok. Usilovne sme trénovali, zlepšovali sa, učili sa nové a nové skladby (modlitby) a postupne sme zvyšovali ich náročnosť. Neboli sme nútení, jednoducho sme chceli. Chceli sme sa stretávať, tvoriť jedno spoločenstvo a spievať. Spievať od srdca a na slávu Božiu. Postupne k nám prichádzali aj noví členovia, navzájom sme sa hlbšie spoznávali. Zbor sa stal prirodzenou a zároveň neoddeliteľnou súčasťou môjho života. S Božou pomocou sa nám podarilo nahrať aj dva CD nosiče – „Kto Boh velij“ a „Boh sja raždaje.“ Vďaka tomuto zboru som mala možnosť spoznať

náš cirkevný spev, naše prostopinije. A vďaka našej skvelej dirigentke Miške som sa naučila ako to v zbore funguje, aké sú základné princípy pri zborovom speve, ale aj ako pracovať s hlasom. Okúsila som unikátne čaro zborového spevu, čaro nášho duchovného pravoslávneho spevu, ktorý pozitívne ovplyvnil moje životné smerovanie.

5. SI DLHOROČNOU ČLENKOU ZBORU SVÄTÉHO ANDREJA PRVOZVANÉHO, PÔSOBIŠ V ŽENSKOM SPEVÁCKOM TRIU ŠIPARKA A AKTUÁLNE VEDIŠ AKO DIRIGENTKA ZBOR KATEDRÁLNEHO CHRÁMU V MICHALOVCIACH. KTORÉ MOMENTY PRI SPEVE SÚ PRE TEBA VZÁCNE?

Bez spevu si neviem predstaviť môj život. Spievam každý deň. Spievam deťom v práci, spievam v chráme, spievam v zboroch, spievam v spomínanom speváckom triu, občas aj vo folklórnom súbore, no spievam si aj doma len tak pre radosť. Hovorí sa, že kto spieva, dvakrát sa modlí. Ja vnímam spev ako hlbšiu modlitbu k Bohu. Vzácne sú pre mňa tie chvíle, keď spev vyčarí úsmev na tvárach druhých, keď pohladí ich dušu, keď človek pri speve pookreje, keď precíti melódiu modlitby a tá vnikne do hĺbky jeho duše. Keď jednotlivé hlasy v zbere navzájom splynú a vytvoria tak unikátny harmonický celok, plnú paletu farebných tónov. Vzácne sú pre mňa aj momenty, keď vidím akú radosť prináša ľuďom spievanie v zbere, keď vidím ich snahu a pokroky a keď spoločne tvoríme dobré dielo.

6. AKO VNÍMAŠ SVOJU VIERU A ČO ŤA POSILŇUJE PRI TVOJEJ KAŽDODENNEJ OBETAVEJ PRÁCI?

Viera v Boha je pre mňa veľmi dôležitá. Pomáha mi zvládať ťažšie i ľahšie situácie každodenného života. Pri mojej práci v každej oblasti ma posilňuje modlitba k Bohu a k Presvätej Bohorodičke. Veľakrát, keď mi dochádzajú sily alebo neviem nájsť správne riešenie a východisko z náročných situácií, Boh mi ukáže správny smer a vyrieši to za mňa a dáva mi silu kráčať ďalej.

7. ČO BY SI NA ZÁVER ODKÁZALA MLADÝM ĽUĐOM, ČITATEĽOM NÁŠHO ČASOPISU?

Všetkým mládežníkom posielam srdečný pozdrav. Prajem im veľa síl, pokory, trpezlivosti a vytrvalosti na ich duchovnej ceste. Je veľmi dôležité, aby v dnešnom rýchlym svete a každodennom zhone mladí ľudia nezabúdali na Boha. Aby si k nášmu Hospodinovi trpezlivo hľadali cestu. Prajem im, aby ju našli, aj keď to nie je väčšinou vôbec jednoduché. Povzbudzujem mladých ľudí, aby chodili pravidelne do chrámu, aby sa zapájali do diania v Cirkvi, aby sa zapájali do cirkevnému spevu, aby spievali v zboroch, a aby sa za svoju vieru nehanbili.

Za rozhovor ďakuje Eva Kahancová

ZÁZRAK UNESENÉHO SYNA A TROCH ZLODEJOV

Je to skutočný zázrak, že na svetlý pondelok sme si pripomenuli sviatok svätého veľkomučeníka Georgija (Juraja). Tento svätec sa preslávil kvôli jeho veľkej vojenskej oddanosti voči Bohu a ochrane, ktorú prejavoval mnohým ľuďom po jeho zosnutí. Jeden z takých príbehov je o chlapcovi, ktorý sa častokrát objavuje na ikone svätého Georgija ako jeho spoločník.

V meste Paflagónia, v Ponte žil zbožný pár, ktorý mal jedného syna menom Juraj. V 20. rokoch jeho života Juraj musel zo zákona nastúpiť do vojenskej služby. Počas jedného ťaženia, kde veľa vojakov zomrelo, ho zobral pohanský vojvodca za otroka a mal mu slúžiť na celý život. Jeho rodičia si mysleli, že zomrel a celý rok sa modlili k svätému Georgijovi, aby im zjavil, čo sa stalo s ich jediným synom. Na sviatok svätého Georgija jeho rodičia pozvali svojich blízkych do domu, kde sa spoločne pohostili a dúfali, že v tento deň im svätý Georgij ukáže, čo sa stalo z ich synom. V ten istý deň mal Juraj priniesť vodu zo studne svojmu pánovi, aby mu umyl nohy. Juraj plakal a modlil sa k svätému Georgijovi, aby mohol zase vidieť svoju rodinu. V tom zrazu došiel neznámy jazdec na bielom koni a povedal mu: „Ak chceš vidieť svoju rodinu znova, pod' so mnou.“

Juraj sadol k neznámemu jazdcovi a ten ho odviezol domov za neveriteľne krátky čas. Rodičia Juraja, ako aj on sám, si hneď uvedomili, že tento jazdec, ktorý im navrátil späť syna, bol svätý Georgij, ku ktorému sa obidvaja s vierou modlili.

Je to krásny zázrak, ktorý nám pripomína ako svätí pomáhajú ľuďom skutočne neobyčajným spôsobom. Takisto nám tento príbeh hovorí o dôležitosti rodiny. Rodina nám pomáha k spásu a skrze modlitby v rodine vieme viesť lepší a ľahší život. „Cti svojho otca a svoju matku, aby si dlho žil v krajine, ktorú ti dá Hospodin, tvoj Boh!“ (Exodus 20, 12).

Jeden z ďalších príbehov, ktorý nám ukazuje ako Boh miluje svojich svätých, je o troch zlodejoch. Opäť v Paflagónii sa chlapci hrali pred chrámom svätého Georgija, ale jeden z chlapcov neustále prehrával. Pomodlil sa k svätému Georgijovi a dohodol sa s ním, že ak vyhrá, tak mu spraví sfougato (grécka omeleta). Chlapec vyhral, tak sa ponáhlal domov, aby spravil sfougato pre svätého. Sfougato položil pred ikonu svätého Georgija, a tým príbeh chlapca skončil. Sfougato tam ostalo dokým neprišli traja muži, ktorí si povedali medzi sebou: *„Načo bude svätému jedlo? Ved' už je dávno mŕtvy. Podme ho zjesť.“* Muži zjedli všetko, čo sa dalo, ale keď vyšli z chrámu, nedokázali sa pohnúť. Zo strachu volali na svätého Georgija a sľúbili, že už to nikdy nespravia, len nech ich prepustí, ale boli to iba prázdne reči, takže sa nič nestalo. Potom tí traja muži vytiahli spoločne tri mince, ktoré dali svätému s lútosťou nad svojím skutkom a v tej chvíli sa už mohli pohnúť.

Boh vidí naše obety, ktoré mu dávame a stráži ich ako rodičia svoje dieťa. Sú mnohé zázraky, známe aj menej známe, ktoré svätý Georgij vykonal, aby nám pomohol od všetkých možných prekážok. Jeho vojenská chrabrosť je tá, ktorá pomohla Jurajovi a jeho milosrdenstvo trom zlodejom.

Simeon Kereš

Zdroje: stgeorgenwi.org; afotopulos.gr.

SVÄTÝ GREGOR UČITEĽ, METROPOLITA VALAŠSKA (22. 6.)

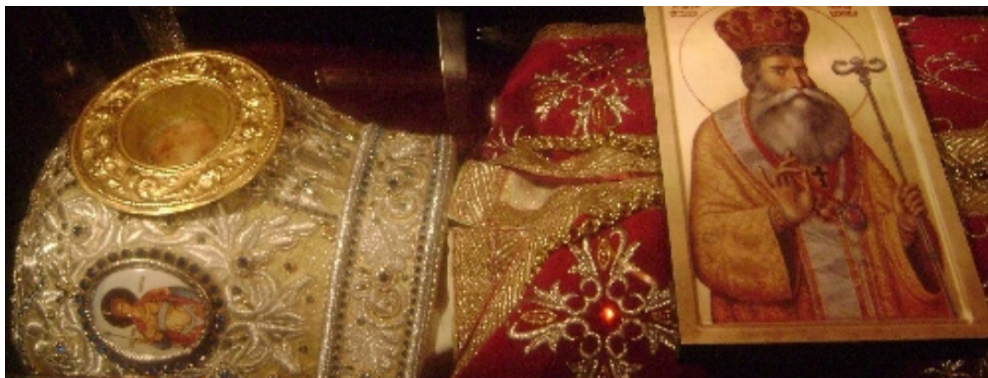
Svätý hierarcha Gregor Učiteľ sa narodil v zbožnej rodine v Bukurešti v roku 1765 a dostal meno Gheorghe (George). Mladý George (Minculescu) študoval na najznámejších školách tej doby, akou bola aj Kráľovská akadémia svätého Savvu, pričom získal vynikajúce vzdelanie a seriózne teologické základy.

Na konci štúdia odišiel s dvoma spolužiakmi a priateľmi do monastiera Neamt, ktorý vtedy viedol ctihodný Paisij Veličkovský. V roku 1790 bol postrihnutý na mnícha s menom Gregory a keďže vedel po latinsky a grécky, dostal posluchárne preložiť množstvo spisov od svätých otcov. O niekoľko rokov neskôr bol spolu s priateľom, mníchom Gerontie, poslaný do Bukurešti, kde mu bola zverená starostlivosť o knižnicu metropoly. Odtiaľto neskôr odišiel na svätú horu, kde istý čas žil v oblasti Kalamitsiou, ktorá patrí veľkému monastieru Vatopedi.

V roku 1812 svätý Gregor opustil Athos a vrátil sa do monastiera Neamt, kde pokračoval v úlohe prekladu a tlače náboženských kníh. Zostal tam až do roku 1820, kedy sa vrátil do Bukurešti. Chvíľu zostal v monastieri Antim a potom sa usadil v monastieri Caldarusani, monastierskom centre, ktoré založil pred niekoľkými desaťročiami iný učeník svätého Paisija, igumen George z Cernice. Tu žil pokorne v malej kélii, kde mal na spanie dosku pokrytú tkanou slamou, prikrývku, stôl, stoličku, ikonu a dve tašky s knihami.

V roku 1823 ho princ z Valaška Grigore Dimitrie Ghica, ktorý počul o Gregorovej pokore a múdrosti, povolal do Bukurešti, aby ho vymenoval na metropolitný trón Uhorsko - Valaška, hoci bol v tom čase ešte len jerodiakonom. Svätý sa zdráhal súhlasiť, ale urobil tak. Odmietol však cestovať v koči, ktorý poslal vojvoda, a vydal sa do Bukurešti pešo. Uvádza sa, že keď ho na ceste zastihla noc, hľadal pohostinnosť v dome kňaza, v dedine blízko Bukurešti, ale keď kňaz videl obyčajného mnícha, zaprášeného od cesty, nepustil ho dnu do domu a poslal ho spať do maštale. Neskôr, keď ten istý kňaz prišiel pobozkať ruku novému metropolitovi, ako bolo zvykom, spoznal ho. Kňaz sa len ťažko ovládal a triasol sa od strachu. Svätý Gregor ho tiež spoznal a jemne povedal: „*Bud' pokojný, otče. Tvoje ošipané boli veľmi slušné.*“ A nič viac nebolo treba povedať.

Jeho intronizácia sa uskutočnila 11. januára 1823. Keď mu princ odovzdal biskupskú palicu, povedal slová: „*Nie tomu, kto bežal, ani tomu, kto prosil, ale tomu, koho Boh požehnal.*“ Svätý Gregor

ako metropolita menoval biskupov do diecéz Arges, Ramnicu a Buzau, ako aj stavaj chrámy a zakladal školy v dedinách a mestách. Na jeho podnet boli založené semináre v Bukurešti, Buzau, Curtea de Arges a Ramnicu. Osobitne sa staral o chudobných, vdovy a deti. Začal s opravami metropolitného katedrálneho chrámu v Bukurešti, ktoré boli dokončené niekoľko rokov po jeho zániku. Vydal aj životy svätých v 12 zväzkoch. V roku 1829 bol svätý Gregor vyhostený ruskou organizáciou do Bessarábie. Až v roku 1833 mu bolo dovolené vrátiť sa do Bukurešti a 22. júna 1834 zosnul v Pánovi v čase bdenia. Pochovali ho v arcibiskupskom chráme na mieste, ktoré si sám vybral, pod strechou chrámu na severovýchodnej strane svätyne.

O sedem rokov neskôr, v roku 1844, došlo k odstráneniu jeho ostatkov a boli prevezené do monastiera Caldarusani. O storočie neskôr, v roku 1934, boli ostatky uložené do rakvy z vyrezávaného duba v kaplnke na monastierskom cintoríne. V roku 1961 boli z iniciatívy patriarchu Justiniana ostatky znovu pochované v predsieni veľkého monastierskeho chrámu a nad hrobom bola umiestnená krásna kamenná doska s nápisom.

Na zasadnutí 20. - 21. októbra 2005, svätá synoda Rumunskej pravosláv-

nej Cirkvi schválila kanonizáciu metropolitu Gregora Učiteľa so všeobecným vyznamenaním hierarchu a titulom: „Hierarcha Svätý Gregor Učiteľ, metropolita Rumunskej krajiny, zapísaný do kalendára Rumunskej pravoslávnej Cirkvi dňa 22. júna.

Zuzana Sadilková

Zdroj: johnsanidopoulos.com

Foto: pemptousia.com

PRAVOSLÁVNI SVÄTÍ ŠKANDINÁVIE II. ČASŤ

V tomto čísle Istiny v našej rubrike nadväzujeme na článok z predchádzajúceho čísla. Tam sme si opísali históriu Pravoslávia v týchto častiach Európy. Budeme pokračovať rovnakou témou aj v júnovom čísle, kde Vám predstavíme ďalších významných svätých Škandinávie.

Svätá Sunniva zo Selje

Svätá Sunniva zo Selje je patrónkou mesta Bergen v Nórsku. Bola to írsky princezná narodená niekedy v 10. storočí. Jej meno znamená „slnečný dar“ (skôr poeticky). Hovorí sa, že ešte ako mladá utiekla, keď do jej kráľovstva vtrhol pohanský kráľ, ktorý si ju chcel vziať za svoju nevestu. Ona, jej svätý brat Alban a niektorí spoločníci sa nalodili na malú loďku bez vesiel a odovzdali svoj osud úplne Božej vôli. Nakoniec dorazili na ostrov Selje pri nórskom pobreží. Tam sa usadili v jaskyni a žili monastierkym spôsobom života. Nanešťastie, prišlo pokušenie zo strany miestnych pohanov. Náčelník Haskon Jarl ich podozrieval z krádeže oviec a použil túto zámienku na výpravu proti nim. Keď svätá Sunniva videla ich príchod a bála sa, aby nepadla do zajatia neveriacich mužov a nebola nimi poškvrená, uchýlila sa do jaskyne po

blízku. Tam sa zbožná dievčina vrúcne modlila, aby ju Boh zachoval v čistote. V tej chvíli sa stal zázrak, jaskyňa sa na svätú a jej priateľov zrútila a takto Boh poslal ich duše do večnej slávy. Svätosť týchto svätých mučeníkov (pretože takí boli) nemohla byť navždy skrytá. Tajomné nadpozemské svetlá videli mnohí nad jaskyňou, ktorá ich pochovala. To vyvolalo takú pozornosť, že kráľ Olaf Tryggvason to prišiel osobne vyšetriť. Tam, v prítomnosti biskupa svätého Sigfrida (pozri v májovom čísle), boli nájdené zázračne neporušené sväté ostatky svätej Sunnivy. V blízkosti miesta odpočinku svätej Sunnivy bol vybudovaný chrám. V druhej polovici 12. storočia boli jej zázračné ostatky, spojené s mnohými zázrakmi uzdravenia, prenesené do Bergenu. Tam sa mnohokrát prejavila pomoc tejto svätej. Dvakrát jej sväté ostatky zastavili postup ničivých požiarov. Svätá Sunniva je uctievaná ako patrónka tohto mesta a zostáva jednou z najobľúbenejších svätých v Nórsku.

Svätý Hallvard z Husaby

Ďalšie nórske mesto Oslo má zase za svojho patróna svätého Hallvarda z Husaby. Jeho rodičia mali gazdovstvo. Predpokladá sa, že jeho matka mohla byť príbuznou mučeníkeho kráľa svätého Olafa Haraldssona. Ako mladý muž sa svätý Hallvard snažil ochrániť tehotnú ženu, ktorá hľadala útočisko na jeho lodi. Prenasledovali ju traja muži, ktorí ju obvinili z krádeže. Muži zabili ju aj svätého Hallvarda šípami. Uviazali ťažký kameň okolo krku svätého a pokúsili sa zbaviť jeho tela v Drammensfjorde. Telo svätého mládenca sa ale zázračne nepotopilo. Svätý Hallvard je teda uctievaný ako mučeník; jeho obraz ešte aj teraz zdobí pečať mesta Oslo, hlavného mesta Nórska.

Prostredníctvom svätých Sunnivy a Hallvardu sú severské krajiny (najmä Nórsko) požehnané svätými mučeníkmi, ktorí slúžia súčasným pravoslávny m kresťanom v regióne príkladmi vytrvalosti v službe Christovi bez ohľadu na cenu. Sú zároveň mocní nebeskí orodovníci za návrat severských krajín k ich pravoslávne mu dedičstvu.

**Prípravila
Tatiana Vasiliou**

TAK ČI TAK

Bol piatok ráno a mladý muž zamestnaný vo veľkom podniku sa konečne odhodlal požiadať svojho šéfa o zvýšenie platu.

Pred odchodom z domu prezradil manželke, čo sa chystá urobiť. Celý deň bol nervózny a nepokojný. Napokon neskoro popoludní pozbieral odvalu a vybral sa za svojim zamestnávateľom. Ten na jeho veľkú radosť so zvýšením súhlasil.

Nadšený muž prišiel domov, kde ho už čakal krásne prestretý stôl, ich najlepší porcelán a zapálené sviečky. Zacítil vôňu sviatočného jedla a pomyslel si, že niektoré z práce musel zavolať jeho manželke a oznámiť jej dobrú správu. Našiel ju v kuchyni a zvestoval jej, že so svojou žiadosťou uspel.

Objali sa a tancovali, potom si sadli k stolu a ku skvelej večeri, ktorú žena pripravila. Vedľa taniera muž našiel elegantný lístok s ozdobným okrajom. Stálo na ňom: „*Gratulujem Ti, miláčik! Verila som, že uspeješ! Pripravila som Ti večeru, aby si vedel, ako veľmi Ťa ľúbim.*“

O čosi neskôr, keď muž pomáhal manželke umývať riad, všimol si, že v odpadkovom koši leží iný, trochu pokrčený lístok. Vybral ho a otvoril. Bolo na ňom: „*Netráp sa, že si neuspeš! Určite si si zvýšenie zaslúžil. Pripravila som Ti večeru, aby si vedel, ako veľmi Ťa ľúbim!*“

Ľúbiť máme ľudí, nie veci.

Darina Oleárová

Zdroj: FERRERO, Bruno. Topánky pod posteľou (Malé príbehy pre potešenie duše).

Takto by sme mali vždy rozmýšľať:

A takto by sme mali prežívať ťažkosti a tragédie.

Mali by sme ich všetky vnímať ako príležitosti na modlitbu, na priblíženie sa k Bohu.

To je tajomstvo - ako Boží muž premení všetko na modlitbu.

To je to, čo má na mysli svätý Pavol, keď hovorí:

„Radujem sa vo svojich utrpeniach, zo všetkých súžení, s ktorými som sa stretol.“

Takto prebieha posväcovanie. Nech nám to Boh dá.

Vrúcne o to prosím vo svojej modlitbe.

Svätý Porfyrij

SLADKÝ KUSKUSOVÝ ŠALÁT S JAHODAMI

Ingrediencie:

1 hrnček kuskusu, 2 PL chia semienok, 80g sušených brusníc/hrozienok, 200g jahôd, 100g vlašských alebo pekanových orechov, štipka kardamónu (môžete vynechať), 1/2 ČL kurkumy, štipka tymiánu (môžete vynechať), 1 PL medu (môžete vynechať), 2 PL olivového oleja, 1 PL balzamika, kôra z 1 pomaranča, šťava z 1/2 pomaranča, morská soľ a mleté čierne korenie (podľa chuti)

Postup:

Kuskus si uvaríme vo vode podľa návodu. V miske si zmiešame olivový olej s citrónovou šťavou, kôrou, balzamikom, chia semienkami, medom a koreninami. Primiešame uvarený kuskus a nadrobno nakrájané jahody spolu s orechmi a sušenými brusnicami a šalát poriadne zamiešame. Môžeme ho podávať ešte teplý alebo vychladený.

CHRUMKAVÝ PEČENÝ CÍCER

Ingrediencie:

cícer (namočený vo vode aspoň na 8 hodín), 1 PL olivového oleja, 1 ČL škorice alebo korenia podľa vašej voľby - cesnakové, paprika, čierne mleté korenie, chilli, grilovacie korenie, soľ

Postup:

Cícer po 8 hodinách vo vode precedíme, opláchneme a vysušíme. V miske ho zmiešame s lyžicou oleja a korením podľa chuti. Cícer vysypeme na plech vystlaný papierom na pečenie (papier musí byť) a pečieme pri 200 stupňoch po dobu 40-45 minút dohnedá (pozor však, aby sa nespálil). Medzičasom ho môžeme pootáčať, aby sa prepekol z každej strany.

Zuzana Sadilková

Foto: fitrecepty.sk

† ИСТИНА

OBSAH

Báseň.....	3
Akcie BPM.....	4
Cirkevné dejiny.....	6
Liturgické okienko.....	8
Pravoslávna duchovnosť.....	10
Ovečka.....	12
Poučenia svätých.....	15
Christos voskresel!.....	16
Monastiere.....	18
Študentské práce.....	20
Rozhovor.....	22
Zázrak.....	26
Novodobí svätí.....	28
Pravoslávie vo svete.....	30
Na zamyslenie.....	32
Recepty.....	33

Obálka:

Mládežníci zo Spišskej Novej Vsi
na Kvetnú nedeľu

Strana 2:

Roždestvo Jána Krstiteľa

Strana 35:

Pozvánka na valné zhromaždenie

Obálka:

Pozvánka na tábor

Dátum vydania: máj 2024

ISTINA

Mesačník Bratstva pravoslávnej
mládeže na Slovensku – SYNDESMOS

Ročník XIX/2024. ISSN 1335-6739. Číslo
indexu: EV 3633/09.

Vydavateľ: Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku – SYNDESMOS. IČO 17 075 947

Adresa redakcie: Bayerova 8, 080 01 Prešov
e-mail: clanky.istina@gmail.com

web: <https://bpmorthodox.sk/istina/>
Uzávierka prijímania príspevkov je vždy
10. deň v mesiaci. Cirkevne schválené.

Šéfredaktor: Tatiana Vasiliou - dočasne
poverená funkciou

Redakčná rada: Ivana Bilá, Peter Bobak,
Jana Gubová, Daniel Havaj, Eva Kahancová,
Nikola Kahancová, Jana Kapraľová, Darina
Oleárová, Zuzana Sadilková, Veronika Sky-
sláková, jerej Miloš Nikifor Surma, Juraj Va-
recha, Tatiana Vasiliou

Korektúra: Zuzana Sadilková

Grafická a technická úprava: Jaroslav
Smoleň, jerej Miroslav Guba

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

Objednávky na odber:

Bratstvo pravoslávnej mládeže
na Slovensku - SYNDESMOS
Redakcia časopisu ISTINA
Bayerova 8, 080 01 Prešov
E-mail: bpmslovensko@gmail.com

Cena za kus 0,60€. Ročný príspevok 7,20€
+ poštovné na rok podľa počtu predplate-
ných kusov (pre odberateľov zo Slovenska):

1 - 2 ks = 13 eur

3 - 10 ks = 16 eur

11 - 20 ks = 26 eur

21 - 40 ks = 36 eur

IBAN (Fio banka):

SK1983300000002502282852

**SRDEČNE POZÝVAME VŠETKÝCH ČLENOV A
SYMPATIZANTOV BRATSTVA PRAVOSLÁVNEJ
MLÁDEŽE NA SLOVENSKU - SYNDESMOS
NA**

VALNÉ ZHROMAŽDENIE

Kedy: 22.6.2024

***Kde: PKS PU, Plzenská 7,
Prešov***

Program

9:30 Registrácia

10:00 Moleben

10:30 Valné zhromaždenie Bratstva

16:00 Predpokladané ukončenie

Členovia BPM účasť hlásia vedúcim skupín. Sympatizanti na uvedenú adresu v pozvánke do 14.6.2024!

bpmslovensko@gmail.com, +421 917 577 715, +421 907 901 512

